

A MACSKA NÉGYSZÖGESÍTÉSE

■ A macska négyszögesítése az a művészi feladat, amelynek lényege egy alternatív világ megalkotása. Alexandru Ciubotariu rajzainak, festményeinek (graffitik, matricák, plakátok) leggyakoribb szereplője a Pisica Pătrată (Négyszögmacska), melynek alakjában egyesül a biomorf teremtmények vad-sága a lehető legracionálisabb formával, a szavak mögötti titokzatos világ a módszeres gondolkodással. A gyors és folytonos vonalvezetés, a formák egyszerű repertoárja biztosítja az azonnali hatást és nem utolsósorban a gyors beazonosítást. Ugyanakkor Ciubotariu örömet lel a szeszélyes, bonyolult formákban, bizarr konstrukciókban, ijesztő és groteszk elemekkel gazdagítva. Kifejezőmódjának, munkamódszerének jellegzetes előképe Keith Haring, rokonságukat a használt motívumrendszer is igazolja, az egymás nyakába csimpaszkodó lények, az átlótt hasú ember, a szemek megszorozása, a terhes nő.

Amit a Pisica Pătrată kifejez, az egy narratíva vagy egy hangulat, legtöbbször nem célja valamilyen specifikus üzenet átadása. Egészen más a helyzet azonban akkor, ha a Pisica Pătrată Ciubotariu egyéb műveinek kontextusába helyezük. Nem egy műve proeminens szereplője ugyanis saját maga. Személyes élet és művészlét a romantika kora óta elegyedik egymással, Ciubotariu egy régi hagyományhoz nyúl vissza, amikor *En története* című képregényének képregényrajzoló főhősét Alexandru Ciubotariunak nevezi el, vagy amikor a *Club 106* pingpongozó Ciubijának kalandjait mint saját életének történéseit meséli el. A művészi ének megszorozásában kezére játszik a véletlen, amikor lényének, a Pisica Pătratának neve átragad alkotójára, s így ő is Ciubotariu egyik alteregójává válik. Nem teljesen világos, hogy Ciubotariu élete ölt-e alakot műveiben, vagy pusztán arra használja őket, hogy egy a hatáskörén belül eső helyzetet teremtsen.

Ciubotariu a műveire rávetít egy sor romantikus eredetű elképzelést, „ha már nem alkotsz, halott vagy”, „ha a műveid élnek, te is életben vagy”, és legfőbb célját mindig a (köz)terek átalakításában vagy éppen megépítésében jelöli ki. A hagyományos értelemben vett műterem nála nem létezik, hiszen bárhol, bármilyen teret műteremmé alakít. Köztér és magánterület csakis jogi szempontból mondható ellentétpárnak, a gyakorlatban minden kultúra megtalálta a köztér kisajátításának módjait, és élt a személyes terek megnyitásának lehetőségével. Amit Pisica Pătrată tesz, az a világ enyhe átformálása. Nem túl feltűnően teszi, csak épp annyira, hogy észrevegyük, milyen lenyűgöző lehet a környezetünk, ha valóban figyelemmel szemléljük. Bár nyilatkozataiban elítéli a vandalizmust, gyanúba keveri magát, amikor útjelző táblákat ír felül, mint egy szabotálva azok funkcióját. Visszatérő motívuma a falak illuzionisztikus áttörése, elszántságát semmi sem bizonyítja jobban, mint a legagresszívebb és legnyomasztóbb városikon, a Casa Poporului meghódítása. E hatalmas és egyhangú világra ellenhatásként lények emelkednek fel, amelyek nem akarnak hozzátartozni. Kíméletesen pusztító: nem áll szándékában a nézőt megváltoztatni. Amit kínál, az egy alternatív világ a maga törvényeivel. Ez a tér komplex, dinamikus és instabil, természetéből adódóan nem létezhet abban a formában, amelyben a művész utolsó érintése hagyta. Pisica Pătrată hagyja magát továbbsodorni az árral, nem szegül szembe a környezet, az időjárás vagy az emberi interakció hatásaival.

Első ránézésre erőfeszítése fizikai jellegű, megszüntet egy felületet, újjal helyettesíti. Alaposabban megfigyelve, a tevékenység szellemi jellegű, megszüntet egy létező konvenciót, hogy visszatérhessen a festészet régi biológiai funkciójához: az ember külvilágának újjáteremtéséhez. (*Pisica Pătrată. Album de street art românesc*. Editura Vellant, Buc., 2009.)

Szilágyi Orsolya